Слово любові та подяки

(до 80-річчя Соломона Павловича ВАССЕРА)

26 серпня 2026 р. виповнилося 80 років Соломону Павловичу Вассеру — видатному вченому та організатору науки, чл.-кор. НАН України, ініціатору створення журналу "Альгологія" та його незмінному головному редактору впродовж 35 років. Це гарний привід привітати високошановного ювіляра та ще раз порадіти щасливій долі, яка привела всесвітньо відомого міколога в царину альгології. Його згода очолити у 1985 р. відділ альгології Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного відкрила не тільки нову сторінку в науковій біографії вченого, але й в новітній історії Київської альгологічної школи.

Соломон Павлович виявив унікальний організаторський талант у новій для нього царині і, без перебільшення, став модератором виходу української альгології на новий щабель розвитку. Стратегічне мислення, широка ерудиція, міжнародний досвід та надзвичайні людські якості за короткий час забезпечили реалізацію низки важливих наукових проєктів та відкрили нові наукові перспективи, причому в дуже непрості часи останніх 15 років минулого століття. З огляду на все, що ювіляр створив, ініціював, організував та придумав за роки його діяльності в царині вивчення водоростей, вражає масштаб ідей, наполегливість у їхній реалізації та значимість одержаних результатів.

Відразу після приходу в альгологічний підрозділ за ініціативи та безпосереднього керівництва С.П. Вассера були зроблені важливі кроки для збереження та розвитку наукових напрямів відділу. Зокрема, для підведення підсумків альгологічних досліджень та визначення пріоритетних напрямів їхнього подальшого розвитку була організована та успішно проведена І Всесоюзна наукова конференція «Актуальні проблеми сучасної альгології» (1987 р.), у роботі якої взяли участь провідні альгологи країни та делегати з усіх республік колишнього СРСР. У резолюції конференції серед іншого було поставлено питання про створення першого на теренах СРСР наукового журналу, присвяченого багатопрофільному вивченню водоростей та їхньому застосуванню в медицині, сільському та народному господарстві. Знадобилося чотири роки зусиль, щоб ця ідея була втілена в життя: у 1991 р. Президією АН України було прийняте рішення про створення науково-технічного журналу «Альгологія» (засновники — Відділення загальної біології та Інститут ботаніки ім. М.Г.

Холодного). Головним редактором журналу призначено С.П. Вассера. У 2026 р. журналу «Альгологія» виповнилося 35 років; нині це журнал відкритого доступу, добре відомий у міжнародних наукових колах. Цим ми перш за все завдячуємо таланту організатора, мудрій далекоглядності та високій науковій вимогливості Соломона Павловича.

Серед важливих звершень ювіляра — залучення науковців Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України до міжнародного проєкту РЕВ «Створення інформаційних банків даних щодо штамів одноклітинних водоростей». Це дозволило здійснити паспортизацію та модернізувати колекцію штамів водоростей (IBASU-A) із подальшим включенням до *World Catalogue of Algae*. Нині це найбільша в Україні багатопрофільна колекція штамів мікроводоростей, серед яких зберігаються штами нових для науки, рідкісних та біотехнологічно перспективних видів. Велика заслуга Соломона Павловича в перетворенні фондових колекцій альгологічних проб, накопичених у відділі, у складову Національного гербарію України (KW).

Як досвідчений флорист-систематик ювіляр багато уваги приділяв питанню створення монографічних видань, присвячених як окремим систематичним групам водоростей, так і узагальненню відомостей про різноманіття водоростей певних територій. Під його керівництвом було розроблено проспект багатотомного фундаментального видання «Флора водоростей континентальних водойм України», перші випуски якого побачили світ за його підтримки та всебічного сприяння.

С.П. Вассер був головним редактором останнього випуску «Визначника прісноводних водоростей Української РСР» (1993), координатором та відповідальним редактором (разом із П.М. Царенком) першого чеклиста водоростей України (2000, 2001), та 4-томного зведення “Algae of Ukraine: diversity, nomenclature, taxonomy, ecology and geography” (2006–2014). Розпочавши наукову діяльність у Хайфському університеті, С.П. Вассер відразу започаткував амбітний проєкт з вивчення різноманіття криптогамної біоти Ізраїлю, до виконання якого він залучив спеціалістів із різних країн. Альгологічний напрям було доручено українським науковцям, результати їхньої роботи увійшли до зведення “Cyanoprokaryotes and Algae of Israel” (2000) та численних наукових статей, присвячених вивченню водоростей водойм та наземних екосистем Ізраїлю, яке відбувалося за сприяння та наукового керівництва Соломона Павловича.

Ювіляр і нині продовжує сприяти розвитку альгологічних досліджень на міжнародному рівні як головний редактор “International Journal on Algae” (США). Попри поважний вік, як і раніше, він залучений до різноманітних наукових та видавничих проєктів, словом і ділом допомагає та підтримує колег і молодих науковців.

У день славного ювілею хочемо привітати дорогого Соломона Павловича та висловити щирі почуття любові, поваги та захоплення його невтомною працею на благо науки.

Редакційна колегія журналу